

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

БЕЛІГЕРАТИВНІ ЛАНДШАФТИ

Дисципліна «Белігеративні ландшафти» складається з двох змістових частин. У межах першої змістової частини «Теоретичні засади формування та трансформації белігеративних ландшафтів» розглядаються поняття та сутність белігеративних ландшафтів, основні види військового впливу на природні комплекси, класифікаційні та типологічні підходи, особливості формування воєнно зумовлених форм рельєфу, трансформація ґрунтів, земельних і водних ресурсів, а також процеси хімічного та техногенного забруднення територій.

Друга змістова частина «Дослідження, оцінювання та відновлення белігеративних ландшафтів» присвячена методам польового та дистанційного дослідження, моніторингу й оцінювання стану трансформованих територій. Розглядаються можливості застосування геоінформаційних технологій і дистанційного зондування Землі для картографування наслідків військової діяльності, підходи до оцінювання ступеня деградації та екологічного ризику, а також сучасні методи рекультивації, ремедіації та природного відновлення постраждалих територій.

Важливою складовою дисципліни є розгляд белігеративних ландшафтів у контексті територіального планування та післявоєнного відновлення. Розглядається український і світовий досвід дослідження та відновлення територій, трансформованих військовою діяльністю.

Дисципліна має міждисциплінарний характер і поєднує положення ландшафтознавства, ґрунтознавства, геоморфології, екології, географії, картографії та територіального планування, що забезпечує комплексне розуміння процесів трансформації земельних ресурсів і можливостей їх подальшого відновлення та раціонального використання.

Мета: сформувати у здобувачів здатність комплексно оцінювати белігеративні ландшафти як наслідки військової діяльності та їх вплив на природні і антропогенні системи, визначати характер і ступінь трансформації ґрунтів, застосовувати сучасні методи їх дослідження, картографування й моніторингу та розробляти обґрунтовані підходи до відновлення, раціонального використання і територіального планування таких територій на засадах екологічної безпеки та сталого розвитку.

Завдання: вивчення дисципліни спрямовано на формування уявлень про утворення, функціонування, відновлення та використання белігеративних ландшафтів, зокрема:

- сформувати системне розуміння поняття, сутності, структури та закономірностей формування белігеративних ландшафтів;
- ознайомити з основними видами та механізмами військового впливу на ландшафти, ґрунтовий покрив, земельні й водні ресурси та біорізноманіття;

- сформувати вміння аналізувати характер і ступінь трансформації природних компонентів та земельних ресурсів під впливом військової діяльності;
- опанувати сучасні методи дослідження та моніторингу белігеративних ландшафтів, зокрема польові, картографічні, геоінформаційні та дистанційні методи;
- сформувати навички картографування та просторового аналізу територій, трансформованих військовою діяльністю, із використанням ГІС і даних дистанційного зондування Землі;
- ознайомити з підходами до відновлення та рекультивації белігеративних ландшафтів, зокрема методами ремедіації, фіторемедіації, консервації земель і природного відновлення;
- сформувати здатність обґрунтовувати напрями подальшого використання земель з урахуванням їхнього екологічного стану, природного потенціалу та рівня воєнної трансформації.

Структура навчальної дисципліни: загальний обсяг 90 годин, у тому числі 28 годин навчальних: 14 год. – лекції, 14 год. – практичні заняття; 62 години самостійної роботи. Форма заключного контролю – залік

Забезпечення дисципліни: Ковтонюк Ольга Володимирівна, к. геогр. н. , доцент кафедри землезнавства та геоморфології.